[missing]

[missing]

Эльилльэ истачийаа

Көдэн тэн — ньидитэ бандьэ параwааньэрэн тудэ чундэн ньилдьилэк эннулнинь-мэдьуолнуни. Көдэн энмун чундэ мэ льэй, таатльэр лукундьии ньинэмдьийилпэ дитэ эннуйуол-мораwньэни.

Көнмэгисчэ истачийаа

Көдэ йашнар тун Декларация_ва ньидэйуодьэ парашаапэлэк эннуйуолморашньэй. Танунванэ эл туниэт.

– тэт омо, аруу, ньаачэн сурэ, тадаатэ эрэльиигийэ хуодэдэ банулги, тэт кэйп уури паайп нолул;

 тэт социальнэй паруол (происхождение) тадаатэ политическэй чундэ хуодэдэ банулги, тэт идьирэ тэтчиэ уури элньэмэньиийэ нолул;

– тэт лэwэйнбурэбэ чамуолги уури йукуолги, мөрдьэньилги уури элмөрдьэньилги;

Йалмисчэ истачийаа

Көдэ йашнар эшйэ тудэ кэдэл эдьилэк тадаатэ тудэ чундэн ньилдьилэк эшрэрэн эннуйуол-морашньэй. Эдьилда_Ба кинуол льэлк шэршэлэк чалдьэлэ эл паруол-морашньэ.

Йэлэклэсчэ истачийаа

Кинуолльэлк хамуль уури хамриил дитэ эл льэйуол-мораwньэ. Көдэлэ хамриил нориил тадаатэ пободэбан ньиданнул анмолбинь эwльэйуол-мораwньэй.

Имдалдьисчэ истачийаа

Кинуолльэлк эл льитэгуол-мораwньэ, кинуолльэлк кин§атэн эл туриэйуол-мораwньэ.

Маалайлисчэ истачийаа

Кодэ йашнар — эйк хадаанэн льиэнульэлк уури эннульэлк — мэр оцониийуол-морашньэй сокуонлэк.

Пускийисчэ истачийаа

Кодэ йашнар сокуон киэйиэ ньидитэ банни тадаатэ дискриминация**қ**ат чоннул**қ**а ньидитэ бандьэ парашааньэни.

Маалайлэклэсчэ истачийаа

Конституциялэк уури сокуонлэк тадийуодьэ параwаапэда_банэ чаwна ануда_ба, кодэ йаwнар суут чамбалэк тудэ параwаапэбанэ мэ чоннуйуол-мораwньэй.

Wаль<u>в</u>арумкуруосчэ истачийаа

Кинуолльэлк сукинь эл хаайиллайуол-мораwньэ, wэрwэлэк эл мооййуол уури тудэ лукульат эл маарчийуол-мораwньэ.

Кунильисчэ истачийаа

Кодэ йашнар тудэбанэ угулуошунай анньэрилба сэшрэнудаванэ, танунбанэ независимэй суут амутнэн ичуонулдава тадийуол-мораш парашааньэй.

Куниль маарха бурисчэ истачийаа

Сокуоннэй эмиэличэ суут тэт ньалльэ wиэйуольанэ эл оорэдава гитньуо, тэт ньаллэндьэ көдэ дитэ эл ичуойуо-мораwньэйэк. Тадаатэ льиэ ньалльэ wиэльэльанэн тэтханэ чоннуйуол-мораw суут мэ льэй.

Сокуон wайи ньалльэ wиэл дитэльуо эл ичуомэрукундава эйуулванэ, тэтханэ кинуолльэлк суутнинь эл тадийуол-мораwньэ. Тэт ньалльэ wиэйуол йэдэйдаванэн, тан ньаллэва эйууйуол-мораw миэрэват пурэнбандьэ миэрэвэ эл эйууйуол-мораwньэйэк.

Куниль кии-бурисчэ истачийаа

Көдэ кэдэл-нимэдађанэ кинуолльэлк эл антасуол-мораwньэ, көдэ кэдэл-эдьилдађа кинуолльэлк эл сэwнуйуол-мораwньэ, көдэ чиэстэђанэ тадаатэ репутациядађанэ кинуолльэлк эл лөтильэсуол-мораwньэ.

Куниль йалмисчэ истачийаа

Тудэ лэwэйнбурэбэҕа көдэн хадаадэн эwриэнуйуол-мораwньэй, хадаадэн эннуйуол-мораwньэй.

Тудэ лэwэйнбурэбэҕат wиэдэ кэwэйл-буньдэ көдэн мэ кэwэйтэй, тудэ лэwэйнбурэбиэнь пэнгэйл-буньдэ мэ пэнгэйтэй.

Куниль йэлэклэсчэ истачийаа

Чиин танудул₅а эйуурэ, көдэн wиэн лэwэйн бурэбэ₅а эннуйуол-мораw йаwулэ wанчийуол-мораw параwааньэй.

Тун параwаа маархуонь ООН цельпэда_ба тадаатэ принциппэда_ба элкодиньбандьэрукунэ wиэльэлдьэ чиининь эл панаат.

Куниль имдалдисчэ истачийаа

Көдэ йашнар мэ хади суктуул (государство) гражданинги нолуолмораш парашааньэй.

Кин_Батэн гражданствэда_Банэ wэрwэлэк эл тин_Барэйнунну уури эл wиэдэгурчиисиэнунну.

Куниль маалийисчэ истачийаа

Кэйпэпул тадаатэ пайпэпул-титтэ ньаачэн сурэђат, омођат уури эрэльиигийэђат эл моойуочуон-ньађагурчиирэн, маархан нимэндьии нолаайуол-мораw параwааньэни.

Ньађагурчиил-буньил маалађарут льэдађа маархуонь, кэйпэ пайпэньэи ньимэннуниа.

Маархан нимэндьии _нолаайэрукунпэлэ суктуул мэр о₅ониийуолмора_wньэй.

Куниль пускийисчэ истачийаа

Кодэ йашнар эшйэ тудэ кэдэлльэ нодьэ тэтчиэньэйуол нэмэнэйуол-мораw парашааньэй.

Кодэ**5** а кэдэлльэ **н**одьэрукунэ кинуолльэлк wэрwэлэк эл тин**5** арээйуол мораwньэ.

Куниль маалайлэкэсчэ истачийаа

Көдэ йашнар эшйэ тудэ кэдэл-чундэньи, суобасньэй тадаатэ эрэльиигийэньэй. Көдэ тудэ эрэльиигийэҕанэ тадаатэ шарулчундэҕанэ (убеждение) шиэлльэ нолаасулги, танун суодэдэ танньэпулбанэ шиэн чии чундэба сэшрэл-буньилги эл маалуйуол-морашньэ.

Куниль wальқарумкуруосчэ истачийаа

Көдэ wарул чундэги (убеждение) нэмэлэдэн эл лалwиийуол-мораwньэ, көдэ танунбанэ хобо кисэйуол-мораw параwааньэй. Кинбатэн эл иниэчуон информацияпэлэ тадаатэ идеяпэлэ wанчирэн нуурэлэк, танунпэбанэ суктуул границапэдабат эл игууйичуон чииниь мөрдьиийуол-мораwги эл маалуу.

Кингунильисчэ истачийаа

Көдэ йашнар эл лайнулньэй сол_Бадьилпэлэ шиэйуол уури таатбандьэ сол_Бадьилпэ_Ба эшрэйуол-мораш парашааньэй.

Мэ хади гурууппэ_ђа уури организация_ђа кодэлэ wэрwэлэк эл сэwриэнунну.

Кингуниль маарха-бурисчэ истачийаа

Көдэ йашнар тудэ мэдьуолуол лэшэйнбурэбэ эдьилдађанэйашулдађанэ шађарэчилђа "тудэ чалдьэђанэ мэ паруол-морашньэй".

Көдэҕа йашнайдаҕа тудэ мэдьуолуол лэшэйнбурэбэ суктуулгин

сулууспэда_ба ча_бадьэйуол-мораw параwааги wиэн чиинльэ_бат эл охойчэнь.

Йаwнай омо чундэги параwиэчэл дьии (правительство) чаҕадьэлпэгин пара нолуол-мораwньэй. Лэмльэпулги нэмэлэдэн эл хорпиилньэй выборпэҕа элхобо бандьэ куоластаал чамбэлэк нууйуолнунги.

Кингуниль кии-бурисчэ истачийаа

Кодэ йашнар социальнэй чамбалэ мэдьуол-мораш парашааньэй. Тадаатэ личность дитэ шарумулнинь, кодэ йашнар экономическэй, социальнэй тадаатэ культурнэй уобаласпэђэ толиэйуолморашньэй.

Кингуниль кии-бурисчэ истачийаа

Код э й ашнар туд э чабадьэл-буньил чабадьэльа чабадьэй уол-мораш парашааньэй. Тан чабадьэлги амучэ усулуобуй аба ууй уол-морашньэй тадаатэ код эба эл чабадьэчуон поньаатэй эн монул чунд э анмольинь эшльэй уол-морашньэй.

Көдэ йашнар тудэ чађа дьэрэн шиэйуолньэн көдиньбандьэ пођодэлэнэмэлэ мэдьуол-мораш парашааньэй.

Көдэ тудэ wиэйуол wальэда**ҕ**ат эл охойчэндьэрукунэн мэдьуол-мораwньэй. Танньэги тудэ кэдэл тадаатэ нимэндьиигин наадиимэрукунпэда**ҕ**а мэ пэлуол-мораwньэй.

Кодэ йашнар тудэ интэриэспэ чоннулнинь профсоюзлэ шиэрэн, тадаа чилиэн нолуол-мораш парашааньэй.

Кингуниль йэлэклэсчэ истачийаа

Кодэ йашнар уттэгэшрэн-чайлэньи тадаатэ элчађадьэлньэй элэмшиэйэ пэриэмэньи. Тадаатэ льиэ чађадьаанубэ чайлэгин чичиркэги мэ моннэруол-морашньэй, тан уоппускаги мэ шальэньэй.

Кингуниль имдалдьисчэ истачийаа

Көдэ йашнар тудэ кэдэл5анэ тадаатэ тудэ нимэндьии5 анэ амутнэн эндиийуол-морашлэк, көдинь бандьэ тэтчиэньэйуол-морашньэй.

Уоньийиэ нолнурэн тадаатэ инийидуо нолнурэн осуобэй чамбэлэ мэннуннумлэ. Уонодьэрукунпэ йаwнар ньидитэ бандьэ социальнэй чоннульа льиэнунни.

Кингуниль маалийисчэ истачийаа

Кодэ йашнар нимэлэра ураайуол-морашньэй. Начальнэй тадаатэ уопсай искуолара ураал эл шальэньэ. Начальнэй искуолара кодэ йашнар ураайуол-морашньэй, тан техническэй тадаатэ профессиональнай ураанубэпэ ураалра эл энгэнэн икльайуолморашньэни.

Ураал-кодэ личность дитэ wарумулда5а чамбиинунум. Тадаатэомопэ ньичундэ5ан эннулпэда5а, ньиwальбийил нолаалнуда5а чамбиинунум.

Чиипэги титтэ уорпэ<u>в</u>анэ хади ураанубэ<u>в</u>а сэwрэйуол-мораwлэ титтэйлэк курильиинуниа.

Кингуниль пускийисчэ истачийаа

Көдэ йашнар искусство шиэйуолда_банэ амутнэн йуонурэн—мөрнурэн, научнай прогресс йэдэйлда_ба "чалдьэлэ парнурэн", тадаатэ танньэн йашнай амудьэда_банэ тудэ эдьил_ба мөрнурэн, эннуйуол-мораш парашааньэй.

Научнэй, литературнэй тадаатэ художественнэй ча_бадьэлпэ_ба автор нодьэ көдэ, тан тудэ wиэйуол_ба көдиньбандьэ по_бодэлэ-нэмэлэ мэдьуол-мораw параwааньэй.

Кингуниль маалайлэклэсчэ истачийаа

Кодэ й ашнар тудэ парашаа пэранэ чоннутэй-орониитэй социальнэй тадаатэ международнэй пэрээдэкньэй эдьилра эннуйуол-мораш парашааньэй.

Кингуниль wальқарумкуруосчэ истачийаа

Көдэ йашнар тудэ общество киэйиэ мэ нэмэн мэр эбээ5инэсньэй.

Мэ хади көдэ уури чиипэ параwаапэда<u>Б</u>анэ охойчэс нундьэ параwаа кин**Б**анэн эwльэ.

Көдэ wанчиримэ параwаапэги ООН цельпэдават тадаатэпринциппэдават сайдэн эл пануол-мораwньэ.

[missing]

[missing]